

Brobygning

mellem thailandske prostituerede og Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave

Erfaringsopsamling for perioden 2003-2006

Af Mogens Holm Sørensen

**STYRELSEN FOR SPECIALRÅDGIVNING
OG SOCIAL SERVICE**

SOCIALMINISTERIET

© Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service 2007
Teksten kan frit citeres med tydelig kildeangivelse

Mogens Holm Sørensen
Brobygning mellem thailandske prostituerede og Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave
Erfaringsopsamling for perioden 2003-2006

Arbejdsrapport

Henvendelser vedr. indholdet kan ske til forfatteren

1. udgave. Kun elektronisk version
ISBN: 978-87-92031-12-9

Arbejdsrapporten kan downloades på www.vfcudsatte.dk og www.spesoc.dk

Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service
Udsatteenheden - København
Åbenrå 5, 1. sal
1124 København K
Tlf. 33 17 09 00
Fax 33 17 09 01
E-mail: kbh@vfcudsatte.dk
www.vfcudsatte.dk og www.spesoc.dk

Indhold

Indledning	4
Projektets baggrund	5
Projektets mål	7
Organisering og samarbejde	8
Følgegruppe	8
Eksterne kontakter	9
Indledende fase og forankringsfase	11
Indledende fase	11
Forankringsfase.....	12
Intern rollefordeling mellem kulturformidleren og sagsbehandleren	15
Kulturformidleren	15
Sagsbehandleren	16
Konkrete projektaktiviteter	18
Besøg på massageklinikker.....	18
Rådgivningssamtaler, når målgruppen henvender sig	18
Generel støtte til målgruppen.....	19
Opsøgende arbejde/besøg på massageklinikker	20
Boligforhold.....	21
Beskæftigelse og uddannelse	21
Informationsmøder for målgruppen.....	22
Nyhedsbreve	22
Karakteristik af målgruppen	24
Kvindernes baggrund og sociale forhold	24
Sundhedsmæssige forhold	26
Konklusion.....	27

Indledning

Projektet Brobygning mellem thailandske prostituerede og Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave (tidligere Lokalcenter Vesterbro) blev initieret og startet som et samarbejdsprojekt mellem Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave og Tema Prostitution i Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service (tidligere: Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte & PRO-Centret). Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave og Tema Prostitution har medfinansieret projektet samtidig med, at der er givet tilskud fra Socialministeriet. Projektet er efterfølgende opnormeret og indgår som en del af driften på socialcentret (i årene 2007-2009 opnormeres kulturformidlerstillingen til 29 timer ugentligt og socialrådgiverstillingen til 16 timer ugentligt).

Projektet startede med at være ledelsesmæssigt tilknyttet Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service. En konsulent fra Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service blev således ansat til at forberede og etablere projektet. Efterfølgende blev en kulturformidler ansat på Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave. De to medarbejdere påbegyndte i samarbejde det afdækkende og opsøgende arbejde i projektet. For at sikre sagsbehandling af de borgere, der blev skabt kontakt til, blev der tilknyttet en sagsbehandler ved socialcentret. Efter denne indledende fase stoppede konsulenten i Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service, og projektet har derefter været bemandet af kulturformidleren og sagsbehandleren ved Socialcentret. I forankringsfasen overtog Socialcentret ledelsen af projektet. I forbindelse med at projektet således blev forankret i Socialcentret, blev en anden konsulent fra Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service tilknyttet projektet til faglig sparring af kulturformidleren og sagsbehandleren på socialcentret. I hele projektperioden fra start marts 2003 til medio 2005 har der været nedsat en følgegruppe, der bl.a. bestod af eksterne resurserpersoner, medarbejdere fra socialcentret og Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service.

Denne rapport er en erfaringsopsamling på projektet. Formålet med rapporten er dels at samle de resultater og erfaringer, der er opnået og dels at bidrage med viden om, hvordan et lignende projekt målrettet andre grupper af prostituerede med udenlandsk baggrund kan etableres i kommunalt regi.

Rapporten er udarbejdet af Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service Tema Prostitution.

Erfaringsopsamlingen er lavet af den konsulent ved Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service, der har fungeret som sparringspartner for projektmedarbejderne. Konsulenten har deltaget i følgegruppens møder og fulgt hele projektets udvikling. Efterfølgende har konsulenten interviewet de to projektmedarbejdere for at opstille denne erfaringsopsamling.

Formålet med erfaringsopsamlingen er, at beskrive hvordan projektet har udviklet sig, og hvad indholdet i projektet har været. Samtidig har det været intentionen at fastholde den viden, der er etableret om målgruppen i forbindelse med projektarbejdet. Erfaringsopsamlingen skal dels give ideer til, hvordan lignende projekter kan etableres i kommunalt regi og dels bidrage med viden om kvinder med thailandsk baggrund, der prostituerer sig. Erfaringsopsamlingen har derfor karakter af primært at være en be-

skrivelse af projektet og de dilemmaer og udfordringer, der er og har været i projektperioden.

Projektets baggrund

Det er en generel vurdering blandt de forskellige aktører, der er på prostitutionsområdet, at der over en årrække er sket en stigning i antallet af kvinder med thailandsk baggrund, der prostituerer sig i Danmark. Bydelen Vesterbro i Københavns Kommune er det sted i Danmark, der har den højeste koncentration af massageklinikker med kvinder med thailandsk baggrund.

Selvom kvinder med thailandsk baggrund udgør en relativt stor gruppe af de prostituerede med udenlandsk baggrund i Danmark, mangler der viden om gruppen. Der har ikke forud for projektet været etableret nogen særskilt indsats overfor prostituerede med thailandsk baggrund. Ved Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave, der bl.a. har fokus på arbejdet med marginaliserede borgere, har der dog gennem længere tid været opmærksomhed på, at centret ifølge den sociale lovgivning er forpligtiget til at sikre kvinderne et minimum af støtte i form af rådgivning om sundhedsforhold, aflastning af eventuelle børn og information om kvindernes grundlæggende rettigheder mv. Erfaringer fra et tidligere projekt (2001), hvor PRO-Centret via opsøgende arbejde fik en forståelse for gruppen af prostituerede med thailandsk baggrund, tydeliggjorde, at gruppen mangler forskellige former for støtte, hvilket understøtter relevansen af projektet. Projektet har derfor sigtet på at bygge bro mellem prostituerede med thailandsk baggrund, og de forskellige sociale tilbud Voksenteamet ved Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave kan tilbyde.

En stor del af de prostituerede kvinder med thailandsk baggrund i Danmark har opholdstilladelse. Dvs., at de opholder sig i Danmark på lovligt grundlag og at flere af dem har dansk statsborgerskab. De har dermed ret til sociale ydelser herunder som nævnt bl.a. støtte og vejledning. At de thailandske kvinder således på en og samme tid har ret til - og behov for - støtte og vejledning i forhold til sociale problemer, betyder imidlertid ikke, at de af sig selv retter henvendelse til relevante offentlige myndigheder, når de har behov for det. Det skyldes bl.a., at flere af dem ikke har nogen forudsætninger for at søge hjælp; de er fx ikke klar over, at de har ret til hjælp. Samtidig ved de ikke, hvor de skal henvende sig for at få hjælp. Problematikken forstærkes yderligere ved, at der eksisterer en række myter i miljøet. En del af kvinderne er således bange for at henvende sig til myndigheder af frygt for at blive sendt tilbage til Thailand eller at deres børn bliver fjernet fra dem og de dermed mister muligheden for kontakt med deres børn.

Det opsøgende arbejde, som PRO-Centret gennemførte overfor målgruppen i 2001, havde til formål at indhente viden om kvinder i prostitution med thailandsk baggrund. Dette arbejde viste, at kvinderne lever et liv i periferien af det danske samfund. Deres primære kontaktflader viste sig først og fremmest at være i og omkring prostitutionsmiljøet. Projektet viste, at prostituerede kvinder med thailandsk baggrund er en dobbelt marginaliseret gruppe forstået på den måde, at de dels via deres etniske oprindelse marginaliseres (grundet fx sproglige og kulturelle barrierer), og dels via at de pro-

stituerer sig (grundet den generelle stigmatisering af prostituerede) marginaliseres. Der er derfor behov for at være særligt opmærksom på gruppen og iværksætte særlige indsatser, der bl.a. bidrager til at sikre deres retssikkerhed.

Prostituerede (- ikke blot prostituerede med thailandsk baggrund) indgår som en af målgrupperne i den danske regerings handlingsprogram for de svageste grupper i samfundet "Det Fælles Ansvar". I handlingsplanen angives en del konkrete udviklingsmål i forhold til målgruppen. Følgende målsætninger har været særligt relevante for dette projekt:

- Der sker en udvikling af en social og sundhedsmæssig indsats i forhold til prostituerede, og at indsatsen forankres på det regionale og lokale plan.
- Det opsøgende arbejde med tilbud om forebyggende, skadesreducerende og rådgivende indsats bliver styrket.

I overensstemmelse hermed sigter projektet på at forankre en social og sundhedsmæssig indsats overfor prostituerede kvinder med thailandsk baggrund i kommunalt regi.

Projektets mål

”Brobygning mellem thailandske kvinder, der prostituerer sig på massageklinikker på Vesterbro og Voksenteamet ved Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave” er hovedsageligt blevet finansieret af midler fra socialministeriet, og har været iværksat over en treårig periode, med start 1. oktober 2003.

Det formulerede mål forud for projektstart var: At sikre thailandske kvinder på massageklinikker på Vesterbro adgang til støtte og vejledning ved Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave. Dette mål blev i forankringsfasen justeret, idet målgruppen blev udvidet til også at omfatte mandlige prostituerede samt thailandske kvinder i risiko for at prostituere sig.

De overordnede reviderede mål med projektet har været at:

- Sikre thailandske kvinder og mænd i prostitution, eller i risiko for at prostituere sig i vesterbroområdet adgang til støtte og vejledning ved Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave.
- Opnå en generel viden om prostituerede med thailandsk baggrund.
- Opnå erfaring med en kommunalt forankret indsats rettet mod udenlandske kvinder i prostitution.

For at sikre de overordnede mål, har de mere umiddelbare mål i tilknytning hertil været at:

- Skabe kontakt mellem målgruppen og voksenteamet ved Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave, og
- indsamle viden om målgruppen, centreret omkring deres behov for støtte og vejledning.

De to overordnede mål; at støtte og vejlede målgruppen samt at indsamle viden om målgruppen peger i hver sin retning. På den ene side har der skullet indsamles en viden om målgruppen, der skulle anvendes til at gøre tilbuddet relevant. Samtidig har der skullet gives konkrete tilbud til målgruppen. Det har betydet at en del af de initiativer, der er taget i projektperioden, har haft dobbelt formål nemlig både at give et tilbud samt at indsamle viden om målgruppen. Det har været vanskeligt for projektmedarbejderne både at gennemføre projektet med konkrete tilbud og at foretage en systematisk indsamling af viden samtidig. Dette er også forklaringen på, at projektets indhold i form af konkrete tilbud til målgruppen løbende er blevet afprøvet og udviklet.

Organisering og samarbejde

At projektet blev etableret som et samarbejdsprojekt mellem to forskellige institutioner (socialcentret og Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service) har betydet, at der var behov for en del koordination mellem de to institutioner. Samtidig har det været intentionen at udvikle et projekt på et felt, der var nyt for socialcentret og som i sin form var nyt for Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service. Der blev derfor etableret en følgegruppe, der har fungeret i hele projektperioden. Samtidig har det i denne proces været vigtigt at sikre, at de forskellige aktører var bevidste om deres forskellige roller i projektet.

Følgegruppe

For at sikre projektets udvikling og at projektet løbende blev tilført relevant viden, blev der nedsat en følgegruppe. Følgegruppen har bestået af:

- Lederen af voksenteamet ved Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave, Københavns Kommune
- Lederen af Tema Prostitution, Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service
- 1 repræsentant fra Socialministeriet
- 1 repræsentant fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen, Københavns Kommune
- 1 lektor i socialret fra Den Sociale Højskole København

Ved følgegruppens møder har projektmedarbejderne deltaget, dvs. kulturformidleren, socialrådgiveren og konsulenterne fra Tema Prostitution, der har været involveret i projektet.

Følgegruppen har løbende givet faglig sparring til projektmedarbejderne. Fx har følgegruppen drøftet de etiske og faglige dilemmaer/problemstillinger, der har været forbundet med, at projektmedarbejderne fik kontakt til borgere fra andre kommuner eller andre socialcentres optageområde. I den forbindelse skal nævnes, at fx rådgivning og vejledning er givet til målgruppen uanset deres kommunale tilhørsforhold. Ligeledes har projektets fokus på sociale problemstillinger frem for kriminelle problemstillinger været løbende drøftet i følgegruppen. Det har været vanskeligt for projektmedarbejderne at fastholde den sociale tilgangsvinkel i det konkrete arbejde, idet andre problemstillinger af og til er blevet oplevet som mere presserende for målgruppen. Flere i målgruppen har ofte gæld til fx bagmænd og evt. proformaægtemænd m.v., men det er ofte uklart, hvor meget de skylder, og hvor store renter de betaler. Gælden kan være relateret til kriminelle netværk og være en betydelig problemstilling i arbejdet med at give kvinderne muligheder for at forlade prostitution, idet det kan være meget vanskeligt for flere i målgruppen at finde alternativ beskæftigelse, og at opnå en indkomst, der muliggør at betale disse former for gæld. Samtidig kan man ikke ignorere, at der kan være personer, der har interesse i, at den enkelte kvinde fortsat prostituerer sig.

Følgegruppen har med andre ord løbende kunnet inddrages i de dilemmaer, der er opstået for projektmedarbejderne og har bidraget til, at indsatsen er sket på det bedst mulige faglige grundlag.

Eksterne kontakter

I løbet af projektperioden har projektmedarbejderne etableret ad hoc kontakt til en del forskellige relevante samarbejdsparter, der på hver sin måde er eller kan komme i berøring med målgruppen. Enkelte af kontakterne var på forhånd kendte og vurderet relevante, mens andre er kontaktet med udgangspunkt i den viden, der efterhånden er udviklet i projektet. Kontakterne er med andre ord opstået løbende ud fra den viden der er genereret i projektet.

Der har i projektperioden primært været kontakt med følgende institutioner:

- Politiets lokalstation
- Venereaklinikken på Bispebjerg Hospital og
- Sprogskolen på Vesterbro

En del andre institutioner er her ikke nævnt idet kontakten har været af løsere karakter og relateret til enkelte sagsbehandlinger m.v. Herunder kan fx nævnes Udlændingeservice.

I projektets indledende fase blev politiet kontaktet, idet politiets generelle kendskab til lokalområdet og viden om målgruppen var relevant for projektmedarbejderne. Samtidig har der været behov for, at projektmedarbejderne blev orienteret om politiets arbejde i miljøet. Politiet er i øvrigt en relevant samarbejdspart for projektet, idet en del af målgruppen har haft forskellige problematikker, der har skullet løses via politianmeldelser. Samarbejdet med politiet har dog ikke involveret dialog om kriminelle forhold direkte relateret til prostitution som fx gæld til bagmænd m.v. I samarbejdet er der naturligvis taget højde for, at projektmedarbejderne har tavshedspligt i relation til de enkelte borgere.

I projektets indledende fase blev der ligeledes etableret et samarbejde med Venereaklinikken på Bispebjerg Hospital. Samarbejdet betyder, at kvinderne med forudgående aftale kan blive undersøgt for kønssygdomme uden ventetid. Dette samarbejde blev iværksat, idet en større del af kvinderne hurtigt viste sig at være bekymrede for, om de havde kønssygdomme. Kulturformidleren har derfor kontakt til Venereaklinikken og løbende aftalt tidspunkter, hvor kvinderne kunne blive undersøgt.

Senere i projektperioden blev sprogskolen i lokalområdet kontaktet. Sprogskolen har været kontaktet, dels fordi enkelte i målgruppen har haft brug for tilbud om undervisning og dels for at orientere sprogskolen om projektet. Det viste sig, at der var behov for at informere sprogskolen om projektet, idet en del af rekrutteringen af kvinder med thailandsk baggrund til prostitution sker i forbindelse med, at kvinderne deltager i undervisning på sprogskolen. Problemet er, at en del af kvinderne i prostitution er blevet introduceret til prostitutionsmiljøet via andre thailandske kvinder på sprogskolen.

Kontakten til Venereaklinikken er den eneste, hvor der er tale om et formaliseret samarbejde, idet der er indgået en konkret aftale.

Kontakten til eksterne samarbejdsparter har været præget af det dilemma, der har været i forhold til projektets grundlæggende målsætninger om dels at opbygge viden og dels at give tilbud til målgruppen. Der har således ikke været en klar prioritering af, hvilke samarbejdsparter der bør indgås et formaliseret samarbejde med, og hvilke der er primære og sekundære. En sådan prioritering og formalisering vil kunne kvalificere og målrette projektindsatsen yderligere, idet et formaliseret samarbejde både forpligter samarbejdsparter, og bidrager med informationer om udviklingen på området.

Indledende fase og forankringsfase

Projektet har som beskrevet haft to faser: for det første den indledende fase hvor projektet blev etableret i perioden oktober 2003 til juni 2004 og for det andet forankringsfasen, der har udgjort resten af projektperioden.

Indledende fase

I den indledende fase var ledelsen af projektet organisatorisk placeret hos Tema Prostitution. Først da projektet overgik til forankringsfasen overtog socialcentret ledelsen.

Den første problemstilling, i forhold til etableringen af projektet var, at det viste sig vanskeligt at finde en kulturformidler, der havde de kvalifikationer, som opgaven krævede. Der var bl.a. behov for en person, der både forstod den thailandske kultur og den danske kultur, og som samtidig havde forudsætninger for, at kunne sætte sig ind i prostitutionsområdet og at skabe tillid mellem målgruppen og socialcentret. Det lykkedes dog at finde en person, der kunne udfylde rollen, og problemet har derfor kun haft den betydning, at projektstarten blev udskudt.

Før projektet blev sat i gang, var det ideen, at det skulle placeres som en del af det opsøgende arbejde ved socialcentret. Det viste sig dog hurtigt, at denne ide måtte opgives. Årsagen var, at medarbejderne i det eksisterende opsøgende arbejde ved socialcentret ikke kunne integrere arbejdet med målgruppen i deres øvrige arbejde. Socialcentrets erfaringer fra det eksisterende opsøgende arbejde ved centret er derfor kun i begrænset omfang inddraget i projektet. Projektet er dermed ikke integreret i disse aktiviteter. Der har dog været ledelsesmæssigt fokus på at optimere det opsøgende arbejde. Samtidig er der tale om et specialiseret opsøgende arbejde, hvor der netop udelukkende er fokus på personer med thailandsk baggrund i prostitutionsmiljøet.

At integrationen med det øvrige opsøgende arbejde i centret blev opgivet betød, at projektet i den indledende fase derfor udelukkende var bemandet af den ansatte kulturformidler og en konsulent fra Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service.

Før projektstart gennemførte Tema Prostitution undervisning af bl.a. kulturformidleren for at sikre, at arbejdet blev baseret på et grundlæggende kendskab til de problematikker, prostitution generelt afstedkommer og som karakteriserer området. Herudover blev der undervist i metoder i det opsøgende arbejde overfor prostituerede generelt. Undervisningen omfattede medarbejdere fra det eksisterende opsøgende arbejde rettet mod andre målgrupper på socialcentret. Det var i denne fase, at integrationen med det øvrige opsøgende arbejde viste sig problematisk. Konkret var det medarbejderne i det øvrige opsøgende arbejde, der sagde fra overfor opgaven.

Kulturformidleren og konsulenten gennemførte miljøscreening i området bl.a. for at afdække antallet af massageklinikker og miljøet, hvori de befinder sig. Herefter blev der gennemført besøg på 18 af de i alt 23 massageklinikker med kvinder af thailandsk baggrund på Vesterbro, og en del af kvinderne blev interviewet. Interviewene bidra-

gede til at etablere et vidensgrundlag om målgruppen, der kunne anvendes i arbejdet. For at sikre fastholdelse af denne viden i projektet blev der lavet en intern afrapportering over dette forløb umiddelbart forud for forankringen i socialcentret.

Målet med den indledende fase var dermed både at skabe kontakt til målgruppen ved at besøge klinikkerne/kvinderne og at opbygge et grundlæggende kendskab til miljøet, klinikkerne og målgruppen. Det var vigtigt, at kulturformidleren og kvinderne blev gjort bekendt med hinanden, idet det opsøgende arbejde var afhængigt af, at der blev etableret et tillidsforhold. I løbet af den indledende fase blev en sagsbehandler tilknyttet projektet. Formålet var at sikre sagsbehandlingen i forhold til de personer, der havde problematikker, der krævede en sådan.

Det var intentionen, at der skulle etableres supervision til projektmedarbejderne i projektet. Men idet projektet ikke blev tilknyttet det eksisterende opsøgende arbejde, blev det ikke muligt for projektmedarbejderne at deltage i supervision om projektarbejdet via dette. I stedet forsøgte man at give kulturformidleren supervision via den eksisterende supervision i Voksenteamet. Det viste sig dog, at kulturformidlerens supervisionsbehov var for forskelligt fra de øvrige deltageres. Kulturformidleren har derfor ikke deltaget i dette supervisionstilbud. Der blev ikke etableret en særskilt supervision til projektmedarbejderne. Kulturformidleren har dog via anden sideløbende ansættelse fået et supervisionstilbud, der kan tilgodese dele af hendes konkrete behov.

Forankringsfase

I forankringsfasen overtog socialcentret ledelsen af projektet. Den igangsættende konsulentstøtte fra Tema Prostitution ophørte, og projektet fortsatte dermed med kulturformidleren og sagsbehandleren ved Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave. Dog var der fortsat mulighed for sparring med en konsulent fra Tema Prostitution. I denne fase har der i projektarbejdet været fokus på at vedligeholde og udbygge kontakten til målgruppen og fortsætte med at etablere og udvikle tilliden mellem målgruppen og kulturformidleren og sagsbehandleren. Der blev løbende iværksat sagsbehandling i forhold til de problemstillinger, de enkelte i målgruppen havde, samtidig med at der blev givet råd og vejledning ved besøg på klinikkerne.

Kulturformidleren og sagsbehandleren har begge fysisk og organisatorisk været placeret i voksenteamet på socialcentret, dvs. sammen med centrets øvrige sagsbehandlere. Dermed har projektet været synligt for de øvrige sagsbehandlere. Der er således blevet videregivet oplysninger om projektet på teammøder og via artikler i socialcentrets daværende nyhedsbrev. Der har derfor også været en dialog med de øvrige medarbejdere i voksenteamet om projektet samtidig med, at projektet er blevet omtalt af de to projektmedarbejdere på diverse møder i voksenteamet. Det har dog ikke været muligt at engagere andre sagsbehandlere i voksenteamet i forhold til opgaverne med målgruppen. Det skyldes, at der er tale om en målgruppe med relativt komplekse problemstillinger, hvilket er krævende for den enkelte sagsbehandler. Det har vist sig vanskeligt for de øvrige sagsbehandlere på socialcentret at gennemføre sagsbehandlinger. Derfor er sagsbehandlingen udelukkende blevet varetaget af den ene sagsbehandler, der har været tilknyttet projektet.

Den manglende integration af projektet og det manglende samarbejde med det eksisterende opsøgende arbejde på socialcentret, har betydet, at projektet ikke er integreret i de faglige aktiviteter i socialcentret. Det betyder, at de metoder, som centret ellers benytter i det opsøgende arbejde, ikke er implementeret i projektet, og at projektet dermed ikke er blevet organisatorisk integreret i centrets arbejde. Projektet har dermed en løsere forankring i socialcentret, end det var ønsket fra starten. Projektet har dermed været isoleret rent organisatorisk i centret, idet det udelukkende er de to projektmedarbejdere, der beskæftiger sig med arbejdet.

At projektet er gennemført udelukkende med de to medarbejdere: en kulturformidler og en sagsbehandler, har betydet, at projektmedarbejderne ikke har skullet koordinere indsatsen med andre. De to har ikke været i tvivl om hvilke forhold, der krævede sagsbehandling og hvilke oplysninger, der har været behov for i forhold til at iværksætte sagsbehandlinger. Den direkte kontakt mellem kulturformidleren, sagsbehandleren og målgruppen har med andre ord gjort det relativt let for projektmedarbejderne at tage forskellige initiativer, iværksætte sagsbehandling og at indhente nødvendige informationer.

I forankringsfasen begyndte en del af målgruppen at henvende sig til kulturformidleren i dennes kontortid på socialcentret. Der har været henvendelser fra både prostituerede med thailandsk baggrund, der er blevet opsøgt og personer i målgruppen, der ikke er blevet opsøgt af projektmedarbejderne. Enkelte af henvendelserne er kommet fra helt andre landsdele fx Århus. Årsagen, til at de har henvendt sig uden på forhånd at have mødt medarbejderne, er, at informationer om projektet er blevet spredt i kvindernes netværk. Når målgruppen har henvendt sig, er det kulturformidleren, der har haft en samtale med kvinderne/mændene, men der har ikke altid været kontakt mellem målgruppen og sagsbehandleren.

At målgruppen ikke altid har mødt sagsbehandleren ved fremmøde, betyder, at kulturformidleren ofte må vurdere, om kvinderne har behov for støtte og hjælp. Vurderingen er dermed ikke altid foretaget af sagsbehandleren. Kulturformidleren bliver dermed den primære kontaktperson overfor målgruppen. Og kulturformidleren bliver samtidig den eneste person målgruppen møder i kommunen. Dette er et dilemma, idet brobygningen mellem gruppen og centret udelukkende bliver koncentreret i kulturformidleren, der altså ikke nødvendigvis formidler kontakten til den kommunale sagsbehandler. Årsagen til dette er bl.a., at sagsbehandleren har relativ lidt tid til projektarbejdet. Sagsbehandleren har ikke tid afsat til at modtage personer fra målgruppen, når de henvender sig akut.

Kulturformidleren har været ansat ved socialcentret 15 timer ugentlig til projektet. Samtidig har den tilknyttede sagsbehandler haft afsat 4 timer ugentlig til projektet. Det har dermed været kulturformidleren, der i praksis har taget initiativer i projektet. Sagsbehandleren har primært koncentreret sig om sagsbehandlinger i den tid, der har været til rådighed for projektarbejdet.

At der kun er tilknyttet én kulturformidler og én sagsbehandler til projektet, kan dog gøre projektet skrøbeligt rent organisatorisk i forhold til sygdom, ferie, opsigelser m.v.

Som det fremgår af ovenstående, kan det være vanskeligt at integrere og forankre projektindsatsen i centrets øvrige opgaveløsning. Det ser dog alligevel ud til at være hensigtsmæssigt, at der arbejdes på en sådan integration af hensyn til projektet. Det er således vanskeligt, at etablere en egentlig brobygning i centret uden at flere aktører inddrages.

Intern rollefordeling mellem kulturformidleren og sagsbehandleren

Kulturformidleren og sagsbehandleren har samarbejdet om aktiviteterne i projektet med hvert sit udgangspunkt. Kulturformidleren har, som det allerede fremgår, den primære kontakt til målgruppen, mens sagsbehandleren primært varetager sagsbehandling.

Kulturformidleren

Kulturformidleren i projektet er som nævnt den primære kontaktperson overfor målgruppen. Det er kulturformidleren der har haft flest timer i projektet og det har været kulturformidleren, der har modtaget målgruppen ved fremmøde og haft den løbende kontakt også via telefon.

Formålet med at ansætte en kulturformidler frem for en tolk i projektet var at sikre at der blev taget størst mulig højde for kulturelle barrierer hos målgruppen frem for en ren oversættelse/tolkning. Dvs., at opgaven kunne varetages af en tolk, men at selve tolkningen kun blev anset som en del af arbejdet. Samtidig har det været intentionen, at kulturformidleren kunne formidle den danske kultur overfor målgruppen. Kulturformidleren har altså haft til opgave at tage udgangspunkt i sin forståelse af de kulturelle forhold, der kendetegner målgruppen, og at etablere en dialog, der sikrede, at målgruppen fik formuleret deres behov for social støtte og vejledning. Kulturformidleren er selv af thailandsk oprindelse. Det er projektmedarbejdernes opfattelse, at dette har haft stor betydning for, at der har kunnet etableres kontakt med målgruppen, idet kvinderne på forhånd har fået et indtryk af, at deres kulturelle baggrund er blevet forstået.

I forhold til den thailandske kultur fremhæver kulturformidleren, at målgruppen ofte har været uvidende om, at de kunne få hjælp fra myndigheder. Myndigheder ses generelt af målgruppen som håndhævere af lovgivning i form af forbud og påbud. Kvinderne har derfor haft en generel frygt for, at de danske myndigheder ville gribe ind i deres livssituation, fx ved at kommunen ville fjerne deres børn, eller at de ville blive sendt tilbage til thailand. Der har med andre ord cirkuleret en række myter i miljøet. Kulturformidleren har i kontakten taget højde for disse myter og netop det, at kulturformidleren selv har thailandsk baggrund, kan have haft stor betydning i denne sammenhæng.

I 2006 er der taget initiativ til at opkvalificere kulturformidleren i forhold til viden om sociallovgivning. Årsagen er, at kulturformidleren har et behov for at opbygge et bedre kendskab til de krav og rettigheder m.v., som borgere generelt har rent lovgivningsmæssigt. Kulturformidleren har ikke en socialfaglig baggrund. Opkvalificeringen af kulturformidleren kan ses som en kvalitetsudvikling i projektet, idet kulturformidleren dermed i højere grad bliver bevidst om sociallovgivningens rammer, og dermed bedre kan orientere generelt om disse i dialogen med borgerne. Det forhold, at kulturformidleren har været den primære kontaktperson og at kulturformidleren i

nogen grad har afdækket målgruppens behov for indsatser, stiller netop fokus på kulturformidlerens viden om sociallovgivningens rammer. Kulturformidleren er med andre ord i praksis involveret i at foretage en socialfaglig vurdering selvom alle sager er blevet drøftet med socialfaglige kollegaer. Et alternativ til at opkvalificere kulturformidleren kunne være, at sagsbehandleren fik en større rolle i projektet og, at sagsbehandleren deltog og var mere aktiv i at sætte dagsordenen ved kontakter med målgruppen.

Som allerede nævnt har en del af målgruppen henvendt sig til kulturformidleren på Socialcenter Vesterbro/Kgs. Enghave. Ved henvendelserne har kulturformidleren fx uddelt kondomer, glidecreme m.v., idet dette kan bidrage til at legitimere kvindens henvendelse i første omgang. Kulturformidleren har samtidig talt med kvinderne om deres situation og eventuelle problemstillinger. Hvis der under samtalen er dukket problemstillinger op, hvor det har været nødvendigt at inddrage sagsbehandleren, har kulturformidleren kontaktet sagsbehandleren for at få iværksat en sagsbehandling. Når/hvis den tilknyttede sagsbehandler ikke har været til stede, har kulturformidleren rettet henvendelse til en af de andre sagsbehandlere på socialcentret. Som nævnt har dette i praksis været vanskeligt, og ofte har sagsbehandlingen derfor ventet til, at den tilknyttede sagsbehandler igen har været til stede.

Det har således været kulturformidleren, der har haft samtalen med borgeren og, som dermed har foretaget den første udredning af borgerens behov. Idet de thailandske kvinder ofte udelukkende taler thai, har kulturformidleren oversat ikke alene det de har sagt, men har også udlagt og fortolket deres problemstillinger og behov, og forelagt dem for sagsbehandleren.

Når der er blevet iværksat konkrete sagsbehandlinger, har kulturformidleren fulgt op med løbende henvendelser til borgeren for at sikre kontakten og, at borgeren har gennemført eventuelle aftalte aktiviteter.

Kulturformidleren har samtidig fungeret som en form for kontakt og støtteperson overfor målgruppen. Det har fx drejet sig om at hjælpe kvinderne med indkøb og kontakter til andre offentlige tilbud (fx sprogskole og børns folkeskole). Dette er beskrevet nedenfor i afsnittet om projektaktiviteter.

Sagsbehandleren

Sagsbehandlerens rolle har været at sikre, at borgerne har fået den rådgivning og vejledning, de havde krav på. Dvs., at sagsbehandleren har taget sig af den konkrete sagsbehandling i forhold til bolighenvisning, eventuel kontanthjælp og videregivelse af sagsbehandling. Videregivelse af sagsbehandling er fx sket, når en borger har eller har fået tilbud om bolig udenfor socialcentrets optageområde. Her har sagsbehandleren kontaktet de relevante sagsbehandlere på andre centre. Kun i tilfælde af at borgeren har ønsket det, eller det har haft relevans for fortsat sagsbehandling, er informationer om prostitutionsaktiviteter videregivet. Dette er sket ud fra konkrete vurdering i de enkelte sager, hvor en borger skulle tilknyttes et andet socialcenter. I en del tilfælde har der været behov for at iværksætte tiltag overfor målgruppens børn. Også i sådanne tilfælde er sagsbehandleren blevet inddraget i videregivelse af sagsbehandling.

Sagsbehandleren har løbende drøftet de enkeltes behov for sagsbehandling med kulturformidleren. Denne koordination har været vigtig i projektet, idet kulturformidleren som nævnt ikke selv har en socialfaglig tilgangsvinkel til målgruppen.

Sagsbehandleren har været med på besøg på massageklinikker i projektperioden. Der har dog siden den indledende fase været mindre fokus på besøg på klinikkerne til fordel for at videreudvikle de kontakter, der opstod i den fase.

Sagsbehandleren har konkret behandlet 35 sager. Det har drejet sig om følgende: Bølligindstilling, råd og vejledning, kontanthjælp, enkelttydelser, sprogskole og revalideringsforanstaltninger.

Konkrete projektaktiviteter

Kulturformidleren og sagsbehandleren samarbejder i projektet om de forskellige aktiviteter overfor målgruppen med hver sin rolle som ovenfor beskrevet. I det følgende er beskrevet, hvilke aktiviteter de to medarbejdere har gennemført overfor målgruppen. Der er i beskrivelsen lagt vægt på at fremstille dels de aktiviteter medarbejderne udfører overfor målgruppen og dels de resultater, der er skabt via indsatsen.

Besøg på massageklinikker

I projektperioden frem til 2006 var der besøgt og skabt kontakt til i alt 22 massageklinikker i området. Netop dette store antal klinikker med prostituerede af thailandsk oprindelse samlet i et lokalområde har været en væsentlig begrundelse for at etablere projektet. Der var fortsat 1 massageklinik med prostituerede af thailandsk oprindelse i området, hvor der ikke var skabt kontakt. Stedet er opsøgt, men projektmedarbejderne er blevet afvist.

Det har ikke været et formuleret mål at få målgruppen ud af prostitution men derimod at sikre, at målgruppen fik den relevante sociale støtte og vejledning, som den har krav på og behov for. Herunder ses støtte og vejledning dog også som aktiviteter, der kan bidrage til, at kvinderne får en anden forsørgelse end prostitution. Væsentligt har således været at støtte de personer i målgruppen, der ønskede at ophøre med at prostituere sig. Det er lykket at bidrage til, at 9 kvinder og 1 mand er holdt op med at prostituere sig. De 10 har bl.a. fået støtte til uddannelse eller arbejde. Der kan være flere, der er på vej ud af prostitution, idet aktiviteterne i projektet fortsat pågår. Projektmedarbejderne vurderede i 2006, at enkelte i målgruppen prostituerede sig i mindre omfang end forud for projektet.

Kulturformidleren og sagsbehandleren har samarbejdet om sagsbehandlingen men en del aktiviteter er udført selvstændigt af kulturformidleren. Som nævnt har disse opgaver været drøftet med sagsbehandleren for at sikre, at de dels var indenfor rammerne af projektet og for at sikre, at der har været sammenhæng i de initiativer, der er blevet iværksat overfor den enkelte borger.

Rådgivningssamtaler, når målgruppen henvender sig

I de tilfælde, hvor målgruppen selv har henvendt sig til socialcentret (med eller uden aftale) er henvendelsen i langt de fleste tilfælde sket til kulturformidleren. Kun i de tilfælde hvor kulturformidleren ikke har været til stede, har sagsbehandleren modtaget henvendelserne. I enkelte tilfælde har sagsbehandleren dog måttet henvise til næste gang, kulturformidleren var til stede, idet enkelte har haft så vanskeligt ved at tale dansk, at sagsbehandleren ikke forstod dem. Der er således ikke rekvireret tolkebi-stand idet dette har været en del af kulturformidlerens funktion.

Kulturformidleren har fungeret dels som rådgiver/vejleder, og dels som videreformidler til sagsbehandleren og har i praksis fungeret som en form for visitator til sagsbehandling ved sagsbehandleren. Dette har kunnet skabe et dilemma for kulturformidleren, idet det kan være vanskeligt for kulturformidleren at vide, hvilke konkrete sociale ydelser og dermed hvilken støtte og hjælp den enkelte har været berettiget til, og kunnet forvente fra kommunen.

Generel støtte til målgruppen

En del af de problematikker, som målgruppen har henvendt sig med, har kulturformidleren håndteret selv uden at inddrage sagsbehandleren. Kulturformidlerens opgaver har generelt set haft karakter af støtte og kontakt i forbindelse med mange forskellige problemstillinger eller dagligdagshændelser, der har vist sig vanskelige for målgruppen at håndtere.

En del af målgruppen har henvendt sig med breve fra myndigheder m.v. for at få dem oversat grundet deres manglende danskundskaber. Ud over at hjælpe med brevvekslinger har kulturformidleren generelt hjulpet flere med at få deres papirer i orden. Det har fx drejet sig om opholdstilladelser, separations- og skilsmissepapirer m.v. herunder også etablering af kontakt til kommunens integrationsenhed, advokathjælp, brevvekslinger med udlændingestyrelsen, overpræsidi et cetera. Kulturformidleren har endvidere været behjælpelig med at skrive breve eller på anden måde rette henvendelse til forskellige myndigheder ud fra konkrete behov. Desuden har kulturformidleren i enkelte tilfælde stået for kontakt mellem kvinderne og deres børns skole.

Kulturformidleren har konkret hjulpet 5 af kvinderne med at tilmelde sig sprogskole. Dette skyldes, at en del af målgruppen har haft vanskeligt at få informationer om sprogskolen og om, hvordan de konkret kunne få adgang til at deltage.

I forbindelse med at en del af kvinderne har fået tilbudt bolig, har kulturformidleren været behjælpelig med at etablere den enkelte i boligen. Det er sket fx i form af hjælp med indkøb af diverse boligartikler. Aktiviteterne har dels været forankret i udviklingen af tillid mellem kulturformidleren og borgeren, og dels været begrundet i borgerens vanskelighed med at håndtere indkøb og indretning af en bolig. Det at varetage en husholdning og lave et budget har også været nyt for målgruppen – og altså noget de har skullet lære.

En del af målgruppen har vist sig at have vanskeligheder med at styre deres privatøkonomi. Det har fx handlet om at opstille et almindeligt budget med faste udgifter til husleje, mad, tøj osv. Også betaling af moms og skat har været problematisk for en del af målgruppen, idet de har haft vanskeligt ved at forstå de krav og regler mv. der er på området. Kulturformidleren har derfor hjulpet dem med at få styr på deres økonomi. Kulturformidleren har endvidere deltaget i møder mellem enkelte af borgerne og SKAT, hvor kvinderne har fået forklaret regler og krav. Kulturformidlerens rolle har i den forbindelse været at bistå som tolk og at sikre, at borgeren har forstået reglerne.

Som nævnt er der indgået et samarbejde med Venereaklinikken på Bispebjerg Hospital. Kulturformidleren laver de konkrete individuelle aftaler mellem Venereaklinikken og målgruppen, og fungerer som ledsager til undersøgelserne. Dermed sikres, at kvinderne får oversat og forstår resultaterne af undersøgelserne m.v. I projektperioden frem til og med 2006 er i alt 26 kvinder og 6 mænd blevet undersøgt på klinikken. Dette kan sikre, at kvinderne får behandling for de eventuelle kønssygdomme de måtte have. Erfaringen viser, at enkelte i målgruppen kan have vanskeligt ved at overholde de konkrete aftaler.

Overordnet set peger erfaringerne på, at målgruppen har haft behov for støtte til helt almindelige dagligdagsproblemstillinger, der har haft karakter af integrationsaktiviteter og/eller personlig støtte og hjælp i forhold til forskellige forhold, der ikke nødvendigvis har været funderet i almindelig social sagsbehandling. Årsagen til at kulturformidleren har udført disse opgaver er først og fremmest, at det har bidraget til at udvikle kontakten mellem kulturformidleren og de enkelte i målgruppen. Dilemmaet er, at det kan være vanskeligt at vurdere, hvilken service, der er nødvendig og hvor langt indsatsen skal gå i forhold til den enkelte og de ydelser, kommunen bør give til målgruppen.

Opsøgende arbejde/besøg på massageklinikker

Det opsøgende arbejde er sket i samarbejde mellem kulturformidleren og sagsbehandleren. Dvs., at når der er aflagt besøg på massageklinikker, har begge medarbejdere været til stede. Dette er sket af sikkerhedsmæssige og praktiske årsager.

Den sikkerhedsmæssige årsag er, at der i miljøet kan forekomme en del kriminelle aktiviteter. En medarbejder, der ankommer på en massageklinik, kan dermed blive vidne til kriminelle aktiviteter. En sådan situation kan selvsagt være risikofyldt. At der er to opsøgende medarbejdere minimerer risikoen og den utryghed, der kan være forbundet med det opsøgende arbejde. Det skal understreges, at det ikke er en del af formålet i projektet at arbejde med de kriminelle problemstillinger men derimod sociale problemstillinger.

Den praktiske årsag til, at medarbejderne opsøger klinikkerne sammen er, at det er en fordel, at både kulturformidleren og sagsbehandleren er til stede ved den opsøgende kontakt til de enkelte i målgruppen. Det har i nogle tilfælde vist sig, at der allerede ved første møde opstod kendskab til problemstillinger, der skulle afhjælpes, og at en egentlig sagsbehandling kunne starte. Det kan fx dreje sig om boligforhold mv. Dette er naturligvis afhængigt af den kontakt, der etableres. For en del af målgruppen har der dog været behov for yderligere besøg, for at der kunne skabes den tillid, der på sigt kunne bidrage til, at der kunne iværksættes en sagsbehandling. Kulturformidleren har ført samtalerne med borgerne, mens sagsbehandleren har kunnet stille spørgsmål via kulturformidleren.

Ved besøgene på massageklinikkerne orienterer kulturformidleren om sikker prostitutionsadfærd. Herunder hvorfor det er vigtigt at bruge kondomer (og hvordan de bruges) samt anvendelse af glidecreme og sæddræbende creme, intim hygiejne mv. Det

er erfaringen i projektet, at denne information er vigtig for målgruppen, idet der er tale om en viden, ikke alle har i forvejen.

Samtidig informerer kulturformidleren om projektet, og uddeler materialer, hvoraf det fremgår hvor og hvornår, kulturformidleren har træffetid på socialcentret, hvor målgruppen kunne henvende sig med eller uden forudgående aftale.

Det er erfaringen, at målgruppen ved den første kontakt ofte har fortalt om andre i deres bekendtskabskreds, der har haft behov for de tilbud projektmedarbejderne om-taler. Dette kan tolkes som et tegn på, at de via henvisningen til andre, prøver projektmedarbejderne af. Altså om man kan stole på medarbejderne! Omvendt kan det også skyldes, at de mener, at andre har større problemer, end de selv har. Og at de har en manglende forståelse for, at de selv har behov for støtte og vejledning.

Boligforhold

En del af målgruppen mangler bolig og bor derfor på massageklinikkerne, mens andre bor midlertidigt hos venner og bekendte. Nogle af kvinderne bor sammen med mænd, der udsætter dem for vold. En del af kvinderne har derfor haft behov for en bolig. Sagsbehandleren og kulturformidleren har samarbejdet med de enkelte i målgruppen om disse problemstillinger. En del af kvinderne er blevet indstillet til bolig, mens andre har haft behov for et akut tilbud i form af fx tilbud på krisecentre.

I 2006 er i alt er 10 kvinder og en mand blevet visiteret til bolig, mens 12-13 kvinder har fået ophold på krisecentre, en del af dem har efterfølgende fået tilbudt bolig. Det skal i denne forbindelse nævnes, at forud for at der visiteres til bolig, skal den enkelte være aktivt søgende, dvs. være skrevet op på venteliste i et boligselskab. Samtidig skal det sikres, at den enkelte er motiveret til at gøre noget ved sin egen boligsituation.

Sagsbehandleren har typisk taget sig af udformning af ansøgninger og visitation m.v., mens kulturformidleren har støttet og hjulpet kvinderne i forhold til flytning m.v.

Beskæftigelse og uddannelse

For at støtte den del af målgruppen, der har ønsket at komme ud af prostitution, har det været væsentligt at tilbyde målgruppen alternative beskæftigelsesmuligheder. Det kan være i form af tilbud om arbejde eller uddannelse. Kulturformidleren og sagsbehandleren forsøger i samarbejde med den enkelte at afdække, hvilke konkrete ønsker og muligheder borgeren har. Dette har ført til, at 4 personer har fået rengøringsarbejde, mens 2 personer er i gang med uddannelse til social- og sundhedsassistent. 1 er kommet i gang med uddannelse til klinikassistent og 1 tidligere prostitueret er i gang med en IT-uddannelse. Hertil kommer yderligere 4 personer, der er påbegyndt sprogskole.

Projektmedarbejderne oplyser dog, at de har et begrænset kendskab til uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder, idet dette ikke er deres kompetenceområder. Det kan

derfor være hensigtsmæssigt, at der etableres et formelt samarbejde med AF om de enkelte i målgruppen for at sikre, at afklaringen af de enkeltes behov og muligheder bliver yderligere kvalificeret.

Informationsmøder for målgruppen

Kulturformidleren har arrangeret en møderække der bestod af i alt 12 aftener, hvor 12 af kvinderne har deltaget. Møderne har haft til formål at informere kvinderne om relevante forhold med udgangspunkt i kulturformidlerens iagttagelser af målgruppens problemstillinger. Møderne har haft følgende indhold:

- 4 gange har der været oplæg fra Venereaklinikken på Bispebjerg Hospital med information om hiv, aids og andre kønssygdomme.
- 1 gang har der været oplæg fra brandvæsenet om brandsikkerhed (emnet var relevant, da det forekommer, at der bliver sat ild til klinikkerne).
- 1 gang har der været oplæg fra politiets Station City i forhold til kriminalitet m.v.
- 5 gange har der været en fysioterapeutstuderende, der har instrueret i gymnastik.
- Afslutningen på møderækken bestod i et arrangement med fællesspisning med fokus på det sociale samvær mellem deltagerne.

Det skal her nævnes, at møderækken blev finansieret via tilskud fra Cross-Over. Årsagen til at det er medtaget i denne erfaringsopsamling er, at det blev etableret og gennemført med udgangspunkt i kulturformidlerens øvrige arbejde med målgruppen. Cross-Over er en del af AIDS-Fondet, der støtter den forebyggende indsats mod hiv og aids målrettet etniske minoriteter.

Nyhedsbreve

Kulturformidleren har udarbejdet og distribueret i 2 nyhedsbreve, der indeholdt informationer på thai til målgruppen. Nyhedsbrevene blev udarbejdet i august 2004 og januar 2005. De blev distribueret i de efterfølgende måneder. Nyhedsbrevene indeholdt begge kontaktoplysninger om projektets medarbejdere, og fremhævede at medarbejderne kontaktes anonymt af borgeren. Herudover indeholder det første nyhedsbrev oplysninger om, at det er ”forbudt” at anvende Dettol til intimhygiejne. Det fremgår dog ikke, hvad der anbefales at anvende i stedet. Samtidig indeholdt nyhedsbrevet en anbefaling af at benytte Nonoxynol, der er en sæddræbende creme i tilfælde af kondombrist. Efter udsendelsen af nyhedsbrevet har Sundhedsstyrelsen tilbagetrukket Nonoxynol, idet det har vist sig at produktet kan være kræftfremkaldende. Produktet har ingen markedsføringstilladelse. Det andet nyhedsbrev oplyste, at projektet skulle fortsætte i endnu 2 år og informerede om, at det var muligt at få anonym og gratis gynækologisk undersøgelse og undersøgelse for kønssygdomme.

Informationerne i de to nyhedsbreve blev ikke drøftet i projektets følgegruppe, og først oversat til dansk efter at de var distribuerede. Der foreligger ikke nogen strategiske overvejelser eller prioriteringer om, hvilke informationer, der er væsentlige at

have med i nyhedsbreve. Samtidig er der ikke nogen beslutninger om, hvor ofte man ønsker at udsende nyhedsbreve til målgruppen. Det bør overvejes, om der skal udsendes yderligere nyhedsbreve, og i givet fald hvilket indhold, de skal have. Fx kan det overvejes, om der skal sendes information ud til målgruppen om den seneste viden om Nonoxynol. Hyppigt ses dog at målgruppen primært baserer deres viden på de informationer, de får mundtligt. Dette stiller spørgsmålstejn ved, om det er hensigtsmæssigt at oplyse målgruppen via skriftligt materiale.

Karakteristik af målgruppen

I løbet af projektperioden har medarbejderne mødt i alt 208 personer i prostitutionsmiljøet. I det følgende er der redegjort for målgruppens generelle karakteristika. Dermed samles op på den viden om målgruppen, som projektet har givet. En viden der dels er relevant i forhold til at forstå målgruppen, og dels er relevant i forhold til at kunne iværksætte yderligere initiativer.

Generelt skal det bemærkes, at medarbejderne har forskellige grader af kontakt til de i alt 208 personer i målgruppen. Dette skyldes, at der i det opsøgende arbejde over tid er udviklet tættere kontakter til enkelte i målgruppen, mens kontakten til andre i lang tid er forblevet på et overfladisk niveau. Det betyder, at nedenstående betragtninger over målgruppen hviler på medarbejdernes vurderinger, der dels er underbygget, i de ca. 35 sager socialrådgiveren har fortaget sagsbehandling på og dels på generelle vurderinger og fornemmelser af den samlede målgruppe.

Kvindernes baggrund og sociale forhold

Kvinderne i målgruppen er typisk i 30-årsalderen, dog skal her bemærkes at aldersspredningen er fra 18 til 54 år. En del er fraskilte, mens en del er proforma gift med mænd, som de betaler for den ægteskabelige relation. Meget få af kvinderne lever sammen med en dansk mand, der er vidende om at de prostituerer sig. Flere af kvinderne bor på de massageklinikker, hvor de prostituerer sig. De har så en officiel adresse mod betaling andre steder. Enkelte andre bor hos mænd mod betaling i form af sex eller penge.

Kvinderne har typisk gæld til forskellige bagmænd og/eller proformaægtefæller og har desuden økonomiske forpligtelser overfor familien i hjemlandet. Samtidig betaler kvinderne faste beløb for at være på massageklinikkerne. Det betyder for flere af dem, at de prostituerer sig i størst muligt omfang for at tjene så mange penge som muligt. Dermed fastholdes flere af kvinderne i prostitution, idet de har begrænsede muligheder for at tjene tilsvarende beløb via anden beskæftigelse. Samtidig har de meget begrænset tid til andet end prostitution. Gælden kan ofte være forbundet med relativt høje renter, hvilket gør, at det kan være vanskeligt for kvinderne at komme ud af gælden. Det er sjældent muligt at få at vide af kvinderne, hvor stor en gæld de egentlig har og hvilke renter, der betales.

At en del af kvinderne bor på massageklinikkerne, stiller større krav til indsatsen for at støtte dem i at komme ud af prostitution. Kvinderne skal således have et alternativt sted at opholde sig, før man kan indsætte støtte til, at de finder andre måder at forsørge sig på. Idet kvinderne bor på massageklinikkerne, er de ofte konstant til rådighed for prostitution.

En del af kvinderne tager deres børn med fra Thailand til Danmark. Der er grund til at være meget opmærksom på disse børn, idet de oplever prostitutionsmiljøet på nærmeste hold. Det er problematisk at børn overhovedet opholder sig på massageklinikker, hvor fx deres egen mor prostituerer sig.

Typisk deltager kvinderne ikke i sociale aktiviteter udenfor det thailandske prostitutionsmiljø. Deres sociale kontakter er dermed begrænset til primært at være i det thailandske prostitutionsmiljø. Enkelte er dog tilknyttet det thailandske miljø omkring det thailandske tempel i København. Kun enkelte har kontakt til danskere, og denne kontakt sker primært via de danske mænd, de er gift med. Kvinderne er typisk kommet til Danmark, fordi de kender nogen fra Thailand, der er i Danmark i forvejen. Det kan fx være en anden kvinde fra den by de kommer fra, en kusine eller lignende.

Når kvinderne kommer til Danmark er de ofte blevet hjulpet af andre med thailandsk baggrund. Det betyder, at flere af dem har en form for gæld. Det kan dog være vanskeligt at betale denne gæld. For en del af kvinderne fastholder gælden dem i prostitutionsmiljøet.

Blandt kvinderne afholdes spilleseancer, der har en form for social funktion i miljøet. Det er fx her kvinderne hører nyt om forskellige forhold i Thailand og meget andet. Flere af dem føler sig forpligtede til at deltage i disse spilleseancer. Hvis en kvinde står i gæld til den, der arrangerer spilleseancen, kan det være problematisk for hende ikke at deltage. Dette betyder at en indsats direkte rettet mod deres spillelidenskab ikke kan stå alene. Der spilles om penge og ofte om relativt store beløb, hvilket gør at kvinderne risikerer at stifte (yderligere) gæld. Ofte er spillene skruet sammen på en sådan måde, at arrangøren vinder penge uanset udfaldet af spillet i øvrigt.

Som ovenfor nævnt har flere i målgruppen sprogproblemer i Danmark. Deres kendskab til dansk men også engelsk og fransk er mangelfuldt. Flere af dem har samtidig vanskeligt ved at skrive og læse, idet de ofte har gået meget lidt i skole. Den mangelfulde skolegang kan i flere tilfælde skyldes, at kvinderne er de ældste i en søskendeflok, og at de er blevet taget tidligt ud af skolen for at hjælpe til i hjemmet. Kun få af kvinderne har gennemført gymnasiet, og enkelte har en videregående uddannelse (2-3 personer). En del er da også sendt til Danmark af familien for at tjene penge, der skal sendes tilbage til den thailandske familie. For en del af kvinderne er presset på at tjene penge for stort til, at de har tid til at prioritere fx at få undervisning på sprogskole, hvilket bidrager til at fastholde dem på massageklinikkerne og dermed i prostitution.

De mangelfulde sproglige forudsætninger og læsefærdigheder gør, at kommunikationen med målgruppen er besværliggjort. Man kan fx ikke forvente at nå målgruppen via skriftligt materiale og slet ikke via dansksproget materiale. Dette har den betydning, at der findes en del forskellige myter blandt målgruppen og at forskellige rygter spredes i miljøet.

Størstedelen af kvinderne har permanent opholdstilladelse, færre har midlertidig opholdstilladelse og kun få af dem er her på turistvisum. Det betyder, at langt de fleste har krav på de offentlige ydelser, der er i Danmark.

Kvinderne har ikke fritidsaktiviteter, og er ikke medlemmer af forskellige foreninger og lignende. Generelt set er de på den måde ikke integrerede i det omgivende samfund. Denne isolation er for en del af kvinderne en barriere for, at de profiterer af det danske samfund generelt.

Sundhedsmæssige forhold

Mange af kvinderne er bekymrede for, om de har kønssygdomme som fx hiv og aids. Enkelte har fået konstateret hiv og enkelte syfilis. Kvinderne kan fristes til at have ubeskyttet samleje med kunderne for at tjene penge, og en del kunder giver større betaling for ubeskyttet sex, men det øger samtidig risikoen for, at kvinderne får kønssygdomme.

Samtidig har en del af kvinderne forskellige former for misbrugsproblemer. Det drejer sig typisk om, at kvinderne importerer medicin via deres netværk fra Thailand. En del af kvinderne bruger ”lykkepiller”, som de får via dette netværk.

Det er uklart hvor mange af kvinderne, der har kontakt til praktiserende læger. En del af kvinderne har ikke nogen kontakt til praktiserende læger.

Flere af kvinderne spiser kun en gang dagligt for at forblive små og slanke, idet de dermed oplever, at de er mest muligt attraktive for sexkunderne. Dette betyder, at de er underernærede, hvilket er problematisk og bl.a. øger risikoen for diverse sygdomme.

Nogle af kvinderne bliver eller er blevet udsat for vold fra danske ægtemænd. Derfor er en del også kommet på kvindekrisecentre.

En del af kvinderne bruger forkerte midler til intimhygiejne, hvilket kan medføre øget risiko for underlivsproblemer.

Konklusion

At etablere kontakt til prostituerede med thailandsk baggrund har været en større udfordring. Og det er derfor en succes, at det med projektet er lykket at opnå kontakt til en stor del af det thailandske prostitutionsmiljø på Vesterbro i København. Samtidig er det lykket at give en del af målgruppen tilbud i form af beskæftigelses-, uddannelses- og boligtilbud, der har kunnet støtte dem i at forsøge at komme ud af prostitution. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at sige om personerne, der har fået tilbuddene, på længere sigt ophører helt med at prostituere sig.

Det kan her tilføjes, at kulturformidleren via sin kontakt til det thailandske prostitutionsmiljø også er blevet en central aktør i forhold til viden om miljøet generelt i Danmark. Dette skyldes, at projektet er det eneste af sin art i Danmark.

I projektet er det samtidig lykkedes at få opbygget en del forskellig viden om målgruppens forskellige problemstillinger. Det drejer sig om problemstillinger af vidt forskellig karakter, som samlet set kan være medvirkende til at kvalificere og målrette tilbuddene til målgruppen og dermed udvikle tilbuddet.

I projektet har der været en række forskellige dilemmaer. Grundlæggende har det været et dilemma at udvikle viden om målgruppen sideløbende med at udvikle tilbud til målgruppen. Tilbuddene til målgruppen har således skullet etableres samtidig med, at der er indhentet viden om, hvilke tilbud der var relevante. En del af erfaringerne kan dog anvendes til at udvikle projektet samtidig med, at de kan bruges som overvejelser forud for lignende projekter. Nedenfor er samlet op på de væsentligste forhold der kan bidrage til sådanne overvejelser.

- Projektets grundlæggende dilemma mellem vidensopsamling og etablering af tilbud har været vanskelig. Pt. er der dog grundlag for at systematisere de erfaringer, der er opnået på individniveau og at gennemføre regelmæssige erfaringsopsamlinger i projektet. Dermed kan indsatsen løbende kvalificeres. I etableringen af lignende projekter ser det umiddelbart ud til at være hensigtsmæssigt, at en vidensindsamling foregår separat forud for etablering af projektet.
- Projektets følgegruppe, der blev nedsat forud for projektstart, har bidraget til at kvalificere og fastholde formålet med indsatsen særligt i startfasen. Følgegruppen har bl.a. bidraget til, at projektmedarbejderne har kunnet fastholde den socialfaglige vinkel på problemstillingerne. Udfordringen har været at fastholde dette fokus, idet målgruppens andre problemstillinger har kunnet ses som overskyggende for det sociale arbejde.
- Det er ikke lykket at integrere projektet i det øvrige faglige arbejde på socialcentret. En integration af opgavevaretagelsen blandt det socialfaglige personale på socialcentret kan ses som gunstig for at fastholde fokus og at videreføre indsatsen.
- Projektmedarbejderne har ikke oplevet at være utrygge i det opsøgende arbejde. Dette kan skyldes, at de aldrig arbejder alene, når de laver opsøgende arbejde i miljøet.

- Overordnet set er der etableret en kontakt mellem primært kulturformidleren og sekundært sagsbehandleren til målgruppen. Udfordringen kan pt. være at udvide denne kontakt sådan, at der bliver fokuseret på at skabe større forståelse for målgruppen på socialcentret. Fx med det formål, at der ikke kun er en enkelt sagsbehandler, der er kvalificeret til konkret sagsbehandling af målgruppen.
- Kulturformidleren har som aktør i det sociale arbejde behov for mere viden om sociallovgivningsmæssige rammer for indsatsen. Dvs. en opkvalificering i forhold til viden om de krav, rettigheder og støttemuligheder som kommunen skal og kan tilbyde borgere.
- Det har vist sig, at der i miljøet også har været en del mandlige prostituerede. Målgruppen er blevet udvidet til også at omhandle dem. Samtidig er målgruppen for projektet også udvidet til personer, der er i risiko for at havne i prostitution. Det bør overvejes, hvordan man konkret afgør, om en person er i risiko for at komme i prostitution.
- I projektet er der etableret kontakt til enkelte samarbejdsparter. Kun med Veneræklinikken på Bispebjerg Hospital er der indgået et formelt samarbejde. Der er basis for at foretage prioriteringer og at formalisere samarbejdsrelationerne. En formalisering vil kunne sikre projektets forankring og forpligtede samarbejdsparterne, hvilket kan bidrage til, at der løbende sikres drøftelser af indsatser, og at projektmedarbejderne løbende får ny viden om miljøet.
- De sundhedsmæssige problemstillinger i forhold til at en del af kvinderne afstår fra at spise for at opnå at være tynde og dermed attraktive for kunderne, at kvinderne selvmedicinerer sig og at kvinderne ikke nødvendigvis har kontakt til egen læge, bør overvejes.
- Målgruppens selvmedicinering kan medføre risiko for misbrug. Der kan i indsatsen fokuseres yderligere på, hvorvidt der i målgruppen er behov for tilbud om misbrugsbehandling.
- Der er udsendt enkelte nyhedsbreve til målgruppen. Det bør overvejes om dette er en relevant henvendelsesform overfor målgruppen, idet målgruppen ikke nødvendigvis kan læse materialet. Der er tradition for mundtlig overlevering i miljøet. Hvis der skal udgives nyhedsbreve, bør der foretages en prioritering af den viden, der videregives, ligesom en egentlig strategi for indholdet bør overvejes. Herunder fx at fokusere på de myter, der er om offentlige myndigheder.
- Der er opnået viden om, at målgruppens primære sociale kontakter findes i prostitutionsmiljøet. Dette kan være medvirkende til at fastholde målgruppen i prostitution. Det kan på den baggrund overvejes, hvorvidt der skal fokuseres på at udvikle målgruppens sociale kontakter og dermed øge deres muligheder for integration i samfundet generelt.